

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

z 12. mája 2011 *

Vo veci C-391/09,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Vilniaus miesto 1 apylinkės teismas (Litva) z 8. septembra 2009 a doručený Súdnemu dvoru 2. októbra 2009, ktorý súvisí s konaním:

Malgožata Runevič-Vardyn,

Łukasz Paweł Wardyn

proti

Vilniaus miesto savivaldybės administracija,

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija,

Valstybinė lietuvių kalbos komisija,

* Jazyk konania: litovčina.

Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Teisės departamento Civilinės metrikacijos skyrius,

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory J. N. Cunha Rodrigues, sudcovia A. Arabadžiev, A. Rosas, U. Lõhmus a A. Ó Caoimh (spravodajca),

generálny advokát: N. Jääskinen,
tajomník: R. Šereš, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 15. septembra 2010,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- M. Runevič-Vardyn a L. Wardyn, v zastúpení: E. Juchnevičius a L. Wardyn, advokatai,
- litovská vláda, v zastúpení: D. Kriaučiūnas a V. Balčiūnaitė, splnomocnení zástupcovia,
- česká vláda, v zastúpení: M. Smolek, splnomocnený zástupca,
- estónska vláda, v zastúpení: L. Uibo a M. Linntam, splnomocnení zástupcovia,

- lotyšská vláda, v zastúpení: K. Drēviņa a Z. Rasnača, splnomocnené zástupkyne,

- poľská vláda, v zastúpení: M. Szpunar a M. Jarosz, splnomocnení zástupcovia,

- portugalská vláda, v zastúpení: L. Fernandes a P. M. Pinto, splnomocnení zástupcovia,

- slovenská vláda, v zastúpení: B. Ricziová, splnomocnená zástupkyňa,

- Európska komisia, v zastúpení: D. Maidani, A. Steiblyté a J. Enegren, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 16. decembra 2010,

vyhlásil tento

Rozsudok

- ¹ Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článkov 18 ZFEÚ a 21 ZFEÚ, ako aj článku 2 ods. 2 písm. b) smernice Rady 2000/43/ES z 29. júna 2000, ktorou sa zavádza zásada rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na rasový alebo etnický pôvod (Ú. v. ES L 180, s. 22; Mim. vyd. 20/001, s. 23).

- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Malgožatou Runevičovou Vardynovou, litovskou štátnou príslušníčkou, a jej manželom, Łukaszom Pawełom Wardynom, poľským štátnym príslušníkom, na jednej strane a Vilniaus miesto savivaldybės administracija (mesto Vilnius), Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija („Ministerstvo spravodlivosti Litovskej republiky“), Valstybinė lietuvių kalbos komisija („Štátna rada litovského jazyka“) a Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Teisės departamento Civilinės metrikacijos skyrius (Matričný úrad pri právnom oddelení mesta Vilnius, ďalej len „Matričný úrad mesta Vilnius“) na druhej strane, ktorý sa týka odmietnutia matričného úradu zmeniť priezviská a mená žiadateľov vo veci samej, ako sú uvedené v dokumentoch o osobnom stave, ktoré im tento úrad vydal.

Právny rámec

Právna úprava Únie

- 3 Odôvodnenia č. 12 a 16 smernice 2000/43 stanovujú:

„(12) Na zabezpečenie rozvoja demokratických a tolerantných spoločností, ktoré umožňujú účasť všetkých osôb bez ohľadu na ich rasový alebo etnický pôvod, mala by sa realizovať osobitná akcia v oblasti diskriminácie založenej na rasovom alebo etnickom pôvode, ktorá by okrem prístupu k zamestnaniu a k samostatne zárobkovým činnostiam mala pokryť oblasti ako sú vzdelanie, sociálna

ochrana, vrátane sociálneho zabezpečenia a zdravotnej starostlivosti, sociálne výhody a prístup k tovaru a službám a ich poskytovanie.

...

(16) Je dôležité ochraňovať všetky fyzické osoby proti diskriminácii na základe rasy a etnického pôvodu...“

4 Podľa článku 1 má smernica 2000/43 za cieľ „ustanovenie rámca boja proti diskriminácii na základe rasy alebo etnického pôvodu, so zámerom uplatniť zásady rovnakého zaobchádzania v členských štátoch“.

5 Článok 2 ods. 1 a článok 2 ods. 2 písm. b) uvedenej smernice stanovujú:

„1. Na účely tejto smernice znamená zásada rovnakého zaobchádzania to, že neexistuje žiadna priama alebo nepriama diskriminácia na základe rasy alebo etnickom pôvode.

2. Na účely odseku 1:

...

b) Za nepriamu diskrimináciu sa považuje prípad, ak by v dôsledku navonok neutrálneho predpisu, kritéria alebo zvyklosti bola znevýhodnená osoba určitej rasy alebo etnického pôvodu v porovnaní s inými osobami, iba ak uvedený predpis, kritérium alebo zvykosť je objektívne odôvodnený legitímnym cieľom a prostriedky na jeho dosiahnutie sú primerané a nevyhnutné.“

6 Článok 3 ods. 1 uvedenej smernice definuje jej pôsobnosť nasledujúcim spôsobom:

„Táto smernica sa v rámci právomocí delegovaných na spoločnosť vzťahuje na všetky osoby z verejného i súkromného sektora, vrátane verejných subjektov, pokiaľ ide o:

- a) podmienky prístupu k zamestnaniu, k samostatne zárobkovej činnosti alebo pracovnému pomeru, vrátane výberových kritérií a náborových podmienok, bez ohľadu na odbor činnosti a na úroveň profesiovej hierarchie, vrátane pracovného postupu;
- b) prístupu ku všetkým typom a úrovňam odborného poradenstva, odborného vzdelávania, ďalšieho odborného vzdelávania a rekvalifikácie, vrátane získavania praktických skúseností;
- c) podmienky zamestnania a pracovné podmienky, vrátane podmienok prepúšťania a odmeňovania;
- d) členstvo a účasť v organizácii pracovníkov alebo zamestnancov alebo akejkoľvek organizácii, ktorej členovia vykonávajú určité povolanie, vrátane výhod, ktoré tieto organizácie poskytujú;
- e) sociálnu ochranu, vrátane sociálneho zabezpečenia a zdravotnej starostlivosti;

- f) sociálne výhody;
- g) vzdelanie;
- h) prístup k tovaru a službám, ktoré sú k dispozícii verejnosti, vrátane bývania, a ich poskytovanie.“

Vnútroštátna právna úprava

Ústava

- 7 Článok 14 litovskej ústavy stanovuje, že úradným jazykom je litovčina.

Občiansky zákonník

- 8 Článok 2.20 ods. 1 litovského Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“) stanovuje, že „každý má právo na meno. Toto právo na meno zahŕňa právo na priezvisko, na jedno alebo viacero mien a na pseudonym“.

9 Článok 3.31 Občianskeho zákonníka stanovuje:

„Každý z manželov má právo ponechať si svoje priezvisko, ktoré mal pred uzavretím manželstva, zvoliť si priezvisko druhého manžela ako spoločné priezvisko alebo rozhodnúť sa pre možnosť mať dve priezviská, pričom k jeho vlastnému priezvisku bude pripojené priezvisko druhého manžela.“

10 Článok 3.281 Občianskeho zákonníka stanovuje, že dokumenty o osobnom stave sa evidujú, obnovujú, menia, dopĺňajú alebo opravujú v súlade s predpismi evidencie osobného stavu vyhlásenými ministrom spravodlivosti.

11 Článok 3.282 Občianskeho zákonníka stanovuje, že „údaje v dokumentoch o osobnom stave musia byť uvedené v litovčine. Meno, priezvisko a zemepisné názvy sa zapisujú v súlade s pravidlami litovského jazyka“.

Predpisy evidencie osobného stavu

12 Bod 11 dekrétu ministra spravodlivosti č. IR-294 z 22. júla 2008, ktorým sa potvrdzujú pravidlá evidencie osobného stavu (Žin., 2008, č. 88-3541), stanovuje, že údaje v dokumentoch o osobnom stave sa uvádzajú v litovčine.

Pravidlá týkajúce sa občianskych preukazov a pasov

- 13 Zákon č. IX-577 zo 6. novembra 2001 o občianskych preukazoch (Žin., 2001, č. 97-3417), v znení zmien a doplnení (Žin., 2008, č. 76-3007), a zákon č. IX-590 z 8. novembra 2001 o pasoch (Žin., 2001, č. 99-3524), v znení zmien a doplnení (Žin., 2008, č. 87-3466) stanovujú, že údaje uvedené na občianskom preukaze a pase musia byť zapísané písmenami litovskej abecedy.
- 14 Vyhláška Najvyššej rady Litovskej republiky č. I-1031 z 31. januára 1991 o písaní mien a priezvisk v pasoch príslušníkov Litovskej republiky (Žin., 1991, č. 5-132), stanovuje vo svojich bodoch 1 až 3:

„1. V pase občana Litovskej republiky sa priezviská a mená zapíšu písmenami litovskej abecedy v súlade s tým, ako sú uvedené v litovčine v pase alebo akomkoľvek inom doklade totožnosti, ktorý dotknutá osoba má a na základe ktorého sa jej vydá pas.

2. V pase občana Litovskej republiky sa priezviská a mená osôb, ktoré nie sú litovského pôvodu, zapíšu písmenami litovskej abecedy. Na základe písomnej žiadosti osoby sa podľa stanovených podmienok jej meno a priezvisko prepíšu:

- a) foneticky bez ohľadu na pravidlá gramatiky (t. j. bez zakončenia litovskou koncovkou) alebo

b) foneticky s uplatnením pravidiel gramatiky (t. j. s pripojením litovských koncoviek).

3. Meno a priezvisko akejkolvek osoby, ktorá má cudziu štátnu príslušnosť, sa môžu zapísať v súlade so spôsobom ich písania v pase tejto osoby vydanom daným štátom alebo akomkoľvek inom rovnocennom dokumente.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 15 Žalobkyňa vo veci samej, M. Runevič-Vardyn sa narodila 20. marca 1977 vo Vilniuse a je litovská štátna príslušníčka. Podľa informácií predložených Súdnemu dvoru patrí k poľskej menšine v Litovskej republike, ale nemá poľskú štátnu príslušnosť.
- 16 Uvádza, že jej rodičia jej dali poľské meno „Małgorzata“ a priezvisko po jej otcovi „Runiewicz“.
- 17 Podľa návrhu na začatie prejudiciálneho konania bolo meno a priezvisko žalobkyne vo veci samej v rodnom liste, ktorý jej bol vydaný 14. júna 1977, zapísané v litovskej forme ako „Małgozata Runevič“. To isté meno a priezvisko je uvedené v novom rodnom liste, ktorý opätovne vydal 9. septembra 2003 žalobkyni vo veci samej Matričný úrad mesta Vilnius, ako aj v litovskom pase, ktorý jej vydali príslušné orgány 7. augusta 2002.

- 18 Z pripomienok žalobcov vo veci samej vyplýva, že rodný list zo 14. júna 1977 bol vyhotovený v cyrilike, zatiaľ čo na rodnom liste z 9. septembra 2003 boli uvedené písmená latinskej abecedy, pričom meno a priezvisko žalobkyne vo veci samej v ňom boli uvedené vo forme „Malgożata Runevič“.
- 19 Žalobkyňa vo veci samej tiež uvádza, že jej bol Matričným úradom mesta Varšava vydaný 31. júla 2006 poľský rodný list. Na tomto poľskom rodnom liste sú jej meno a priezvisko zapísané v súlade s poľským spôsobom zápisu, t. j. „Małgorzata Runiewicz“. Žalobcovia vo veci samej tiež uviedli, že príslušné poľské orgány vydali aj sobášny list, v ktorom sú ich priezviská a mená prepísané v súlade s poľským spôsobom zápisu.
- 20 Žalobkyňa vo veci samej sa po tom, čo určitý čas žila a pracovala v Poľsku, vydala 7. júla 2007 za žalobcu vo veci samej. V sobášnom liste vydanom Matričným úradom mesta Vilnius je meno „Łukasz Paweł Wardyn“ prepísané vo forme „Lukasz Pawel Wardyn“ – s použitím latinskej abecedy bez diakritických znamienok –, zatiaľ čo meno a priezvisko jeho manželky je uvedené vo forme „Malgożata Runevič-Wardyn“ – iba s použitím litovských písmen, medzi ktoré nepatrí písmeno „W“, čo sa vzťahuje aj na priezvisko jej manžela pripojené k jej vlastnému priezvisku.
- 21 Zo spisu predloženého Súdnu dvoru vyplýva, že v súčasnosti žijú spolu so synom v Belgicku.
- 22 Dňa 16. augusta 2007 žalobkyňa vo veci samej podala na Matričný úrad mesta Vilnius žiadosť, ktorou sa domáhala, aby jej meno a priezvisko uvedené v jej rodnom liste ako „Malgożata Runevič“ boli zmenené na „Małgorzata Runiewicz“ a aby jej meno

a priezvisko uvedené v jej sobášnom liste ako „Malgožata Runevič-Vardyn“ boli zmenené na „Małgorzata Runiewicz-Wardyn“.

- 23 Odpoveďou z 19. septembra 2007 Matričný úrad mesta Vilnius žalobkyni vo veci samej oznámil, že podľa platnej vnútroštátnej právnej úpravy nie je možné zmeniť údaje uvedené v sporných dokumentoch o osobnom stave.
- 24 Žalobcovia vo veci samej teda podali na vnútroštátnom súde žalobu.
- 25 Vo svojom rozhodnutí vnútroštátny súd poukazuje na viaceré tvrdenia, ktoré predložili žalobcovia vo veci samej na podporu danej žaloby. Tento súd uvádza, že žalobca tvrdí, že odmietnutie litovských orgánov prepísať v sobášnom liste jeho mená vo forme, ktorá je v súlade s poľskými pravidlami písania, predstavuje diskrimináciu občana Únie, ktorý uzavrel manželstvo v inom štáte, ako je jeho štát pôvodu. Ak by žalobcovia uzavreli manželstvo v Poľsku, ich mená by sa zapísali v sobášnom liste s použitím rovnakého spôsobu zápisu, ako je ten v rodnom liste žalobcu. Ak písmeno „W“ oficiálne neexistuje v litovskej abecede, žalobca vo veci samej sa pýta, prečo spôsob zápisu jeho priezviska bol litovskými orgánmi zachovaný, ale spôsob zápisu jeho mien bol zmenený.
- 26 Vnútroštátny súd tiež konštatuje, že Matričný úrad mesta Vilnius a ostatné dotknuté orgány namietali voči žiadosti žalobcov vo veci samej, podľa ktorej im mala byť uložená povinnosť zmeniť údaje uvedené v dokumentoch o osobnom stave.

27 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že Ústavný súd vydal 21. októbra 1999 rozhodnutie týkajúce sa zlučiteľnosti rozhodnutia Najvyššej rady Litovskej republiky z 31. januára 1991 o písaní mien a priezvisk v pasoch príslušníkov Litovskej republiky s ústavou. Uvedený súd rozhodol, že v pase musí byť meno a priezvisko zapísané v súlade s pravidlami písania úradného štátneho jazyka, aby nebolo narušené ústavné postavenie tohto jazyka.

28 Keďže Vilniaus miesto 1 apylinkės teismas dospel k záveru, že nie je možné poskytnúť jasnú odpoveď na otázky vzniknuté v spore, ktorý rieši, najmä pokiaľ ide o články 18 ZFEÚ a 21 ZFEÚ, ako aj článok 2 ods. 2 písm. b) smernice 2000/43, rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 2 ods. 2 písm. b) smernice 2000/43... s ohľadom na ustanovenia tejto smernice vykladať v tom zmysle, že zakazuje členským štátom vykonávať nepriamu diskrimináciu osôb na základe ich etnickej príslušnosti v prípade, ak vnútroštátna právna úprava stanovuje, že ich mená a priezviská môžu byť v dokumentoch o osobnom stave zapísané len s použitím písmen štátneho jazyka?

2. Má sa článok 2 ods. 2 písm. b) smernice Rady 2000/43... s ohľadom na ustanovenia tejto smernice vykladať v tom zmysle, že zakazuje členským štátom vykonávať nepriamu diskrimináciu osôb na základe ich etnickej príslušnosti v prípade, ak vnútroštátna právna úprava stanovuje, že mená a priezviská osôb inej národnosti alebo štátnej príslušnosti môžu byť v dokumentoch o osobnom stave zapísané len s použitím latiniky, bez použitia diakritických znamienok, ligatúr alebo iných grafických úprav písmen latinskej abecedy, ktoré sa používajú v iných jazykoch?

3. Majú sa ustanovenia článku [21] ods. 1 [ZFEÚ], ktorý stanovuje, že každý občan Únie má právo slobodne sa pohybovať a zdržiavať sa na území členských štátov, a článku [18] prvého odseku [ZFEÚ], ktorý zakazuje diskrimináciu na základe štátnej príslušnosti, vykladať v tom zmysle, že bránia členským štátom stanoviť vo vnútroštátnej právnej úprave, že mená a priezviská môžu byť v dokumentoch o osobnom stave zapísané len s použitím písmen štátneho jazyka?

4. Majú sa ustanovenia článku [21] ods. 1 [ZFEÚ], ktorý stanovuje, že každý občan Únie má právo slobodne sa pohybovať a zdržiavať sa na území členských štátov, a článku [18] prvého odseku [ZFEÚ], ktorý zakazuje diskrimináciu na základe štátnej príslušnosti, vykladať v tom zmysle, že bránia členským štátom stanoviť vo vnútroštátnej právnej úprave, že mená a priezviská osôb inej národnosti alebo štátnej príslušnosti môžu byť v dokumentoch o osobnom stave zapísané len s použitím latinky, bez použitia diakritických znamienok, ligatúr alebo iných grafických úprav písmen latinskej abecedy, ktoré sa používajú v iných jazykoch?²⁹

O prípustnosti druhej a štvrtej prejudiciálnej otázky

²⁹ Na úvod treba uviesť, že litovská vláda navrhuje, aby Súdny dvor odmietol druhú a štvrtú prejudiciálnu otázku ako neprípustné. Podľa tejto vlády bola vnútroštátnemu súdu predložená žaloba obsahujúca dve žiadosti žalobkyne vo veci samej, ktoré sa vzťahovali na rodný a sobášny list, ale nebola mu predložená žaloba, ktorú by podal žalobca vo veci samej a ktorá by sa vzťahovala na jeho sobášny list. Za týchto okolností nie sú otázky vzťahujúce sa na zápis mien žalobcu vo veci samej spojené s daným sporom, v ktorom má vnútroštátny súd rozhodnúť. Súdny dvor by mal preto

odmietnuť rozhodnúť o týchto otázkach, pretože takto požadovaný výklad práva Únie nemá žiadnu súvislosť so skutočnosťou alebo s predmetom sporu vo veci samej.

- 30 V tejto súvislosti je vhodné pripomenúť, že v rámci spolupráce medzi Súdny dvorom a vnútroštátnymi súdmi zavedenej článkom 267 ZFEÚ prislúcha výlučne vnútroštátnemu súdu, ktorému bol spor predložený a ktorý musí prevziať zodpovednosť za vydávané súdne rozhodnutie, aby s prihliadnutím na osobitosti veci posúdil tak nevyhnutnosť prejudiciálneho rozhodnutia na to, aby vydal rozsudok, ako aj relevantnosť otázok, ktoré kladie Súdnemu dvoru. Preto, pokiaľ sa predložené otázky týkajú výkladu práva Únie, Súdny dvor je v zásade povinný rozhodnúť (pozri najmä rozsudky z 15. decembra 1995, *Bosman*, C-415/93, Zb. s. I-4921, bod 59, a z 12. októbra 2010, *Rosenbladt*, C-45/09, Zb. s. I-9391, bod 32).
- 31 Okrem toho podľa judikatúry Súdneho dvora článok 267 ZFEÚ zavádza nesporné konanie, ktoré má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s konaním pred vnútroštátnym súdom, účastníci konania sú len vyzvaní, aby sa vyjadrili v právnom rámci, ktorý uvedený súd načrtol. V tejto súvislosti Súdny dvor uviedol, že výraz „účastníci konania“ uvedený v článku 23 prvom odseku Štatútu Súdneho dvora Európskej únie sa vzťahuje na tých, ktorí sú účastníkmi konania pred vnútroštátnym súdom (pozri najmä rozsudok z 1. marca 1973, *Bollmann*, 62/72, Zb. s. 269, bod 4, ako aj uznesenie z 12. septembra 2007, *Satakunnan Markkinapörssi a Satamedia*, C-73/07, Zb. s. I-7075, bod 11).
- 32 Z informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom vyplýva, že žalobu, ktorá mu bola predložená, podali obaja žalobcovia vo veci samej, a nie iba samotná žalobkyňa vo veci samej, a že uvedení žalobcovia vnútroštátnemu súdu navrhli možnosť položiť otázky Súdnemu dvoru. Tieto otázky sa vzťahovali tak na odmietnutie zmeny priezviska a mena žalobkyne vo veci samej, ako aj na zmenu zápisu mien žalobcu vo veci samej, ako boli uvedené v dokumentoch o osobnom stave, ktoré im boli vydané príslušnými litovskými orgánmi. Prejudiciálne otázky predložené týmto súdom v rámci

výkonu výlučnej právomoci, ktorú mu zveruje článok 267 ZFEÚ, ako aj odôvodnenie uvedené v jeho rozhodnutí sa vzťahujú na situáciu oboch žalobcov vo veci samej.

- 33 Isteže, Súdny dvor vzhľadom na úlohu, ktorá mu je zverená článkom 267 ZFEÚ, už rozhodol, že nemôže rozhodnúť o otázke predloženej vnútroštátnym súdom, pokiaľ je zjavné, že výklad alebo posúdenie platnosti predpisu Únie, o ktoré žiada vnútroštátny súd, nemá nijakú súvislosť s realitou alebo predmetom sporu vo veci samej (pozri najmä rozsudok z 26. októbra 1995, Furlanis, C-143/94, Zb. s. I-3633, bod 12).
- 34 Vzhľadom na informácie uvedené vo vnútroštátnom rozhodnutí, najmä tie, na ktoré sa poukázalo v bode 26 tohto rozsudku, a vymedzenie predmetu a rozsahu sporu, ktorý mu bol predložený, vnútroštátnym súdom, však nie je zjavné, že by žiadaný výklad pravidiel práva Únie nemal nijakú súvislosť s realitou a predmetom daného sporu.
- 35 Preto treba druhú a štvrtú položenú otázku považovať za prípustné.

O prejudiciálnych otázkach

O prvej a druhej otázke

- 36 Svojou prvou a druhou otázkou, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či bráni článok 2 ods. 2 písm. b) smernice 2000/43 tomu, aby príslušné

orgány členského štátu odmietli v súlade s vnútroštátnou právnou úpravou, ktorá stanovuje, že priezviská a mená osoby môžu byť v dokumentoch o osobnom stave tohto štátu prepísané len vo forme, ktorá je v súlade s pravidlami písania úradného štátneho jazyka, zmeniť zápis priezviska a mena osoby, takže sa toto priezvisko a meno musí prepísať len s použitím písmen štátneho jazyka, bez diakritických znamienok, ligatúr alebo akýchkoľvek iných grafických úprav písmen latinskej abecedy, ktoré sa používajú v iných jazykoch.

37 Litovská, česká, estónska, poľská a slovenská vláda, ako aj Európska komisia tvrdia, že vnútroštátne pravidlá týkajúce sa vyhotovovania dokumentov o osobnom stave nepatria do pôsobnosti smernice 2000/43, ktorá je stanovená v jej článku 3 ods. 1. Žalobkyňa vo veci samej nepredložila nijaký dôkaz, že by jej boli spôsobené akékoľvek ťažkosti z dôvodu rasového alebo etnického pôvodu v oblasti, ktorá patrí do vecnej pôsobnosti smernice 2000/43.

38 Žalobcovia vo veci samej však tvrdia, že pôsobnosť smernice 2000/43 je veľmi široká a patrí do nej veľká časť oblastí spoločenského života. Na využitie niektorých práv stanovených touto smernicou, prístup k tovaru a službám, ako aj verejné poskytovanie tovaru a služieb, na ktoré sa vzťahuje článok 3 ods. 1 smernice, je potrebné predložiť doklad totožnosti a rôzne druhy dokumentov, potvrdení alebo diplomov.

39 Na úvod treba pripomenúť, že smernica 2000/43 má za cieľ v súlade s jej článkom 1 stanoviť rámec pre boj proti diskriminácii na základe rasy alebo etnického pôvodu so zámerom uplatniť zásadu rovnosti zaobchádzania v členských štátoch.

- 40 Podľa odôvodnenia č. 16 tejto smernice je dôležité ochraňovať všetky fyzické osoby proti diskriminácii na základe rasy a etnického pôvodu.
- 41 Pokiaľ ide o vecnú pôsobnosť smernice 2000/43, z jej odôvodnenia č. 12 vyplýva, že na zabezpečenie rozvoja demokratických a tolerantných spoločností, ktoré umožňujú účasť všetkých osôb bez ohľadu na ich rasový alebo etnický pôvod, by sa mala realizovať osobitná akcia v oblasti diskriminácie založenej na rasovom alebo etnickom pôvode, ktorá by okrem prístupu k zamestnaniu a k samostatne zárobkovým činnostiam mala pokryť oblasti, ktoré sú uvedené v článku 3 ods. 1 tejto smernice.
- 42 Článok 3 ods. 1 stanovuje, že v rozsahu právomocí priznaných Spoločenstvu, ktoré sa medzičasom stalo Európskou úniou, sa daná smernica vzťahuje na všetky osoby z verejného i súkromného sektora vrátane verejných subjektov, pokiaľ ide o oblasti taxatívne vymenované v danom ustanovení a zopakované v bode 6 tohto rozsudku.
- 43 Za týchto okolností treba uviesť, že vzhľadom na cieľ smernice 2000/43 a povahu práv, ktoré má chrániť, ako aj okolnosť, že táto smernica je v príslušnej oblasti len vyjadrením zásady rovnosti zaobchádzania, ktorá je jednou zo všeobecných zásad práva Únie zakotvenou v článku 21 Charty základných práv Európskej únie, nemožno pôsobnosť danej smernice vymedziť reštriktívne.
- 44 Z toho však nevyplýva, že vnútroštátna právna úprava týkajúca sa zápisu priezvisk a mien v dokumentoch o osobnom stave musí patriť do pôsobnosti smernice 2000/43.

- 45 Je síce pravda, že článok 3 ods. 1 písm. h) smernice 2000/43 odkazuje vo všeobecnosti na prístup k tovaru a službám, ktoré sú k dispozícii verejnosti, ako aj na dodávanie tovaru a poskytovanie služieb, nemožno sa však domnievať, ako generálny advokát uviedol v bode 58 svojich návrhov, že taká vnútroštátna právna úprava patrí v zmysle tohto ustanovenia pod pojem „služba“.
- 46 Navyše treba pripomenúť, že z prípravných prác k smernici 2000/43, ktorá bola prijatá jednomyseľne Radou Európskej únie v súlade s článkom 13 ES, vyplýva, že Rada nechcela zohľadniť návrh zmeny predložený Európskym parlamentom, podľa ktorého by do zoznamu činností uvedených v článku 3 ods. 1 tejto smernice bol zaradený aj „výkon úloh akoukoľvek organizáciou alebo orgánom verejnej moci, vrátane zachovania poriadku, kontroly imigrácie a úloh v oblasti súdneho a trestného systému“, a teda by tieto činnosti patrili do pôsobnosti uvedenej smernice.
- 47 Preto aj keď sa pôsobnosť smernice 2000/43, ktorá je stanovená v jej článku 3 ods. 1, nesmie, ako vyplýva z bodu 43 tohto rozsudku, vykladať reštriktívne, nepatrí do nej vnútroštátna právna úprava, ako je tá vo veci samej, ktorá sa týka zápisu priezvisk a mien v dokumentoch o osobnom stave.
- 48 Za týchto okolností treba konštatovať, že vnútroštátna právna úprava, ktorá stanovuje, že priezviská a mená osôb môžu byť v dokumentoch o osobnom stave tohto štátu prepísané len vo forme, ktorá je v súlade s pravidlami písania úradného štátneho jazyka, sa týka situácie, ktorá nepatrí do pôsobnosti smernice 2000/43.

O tretej a štvrtej otázke

- 49 Týmito otázkami, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či bránia články 18 ZFEÚ a 21 ZFEÚ tomu, aby príslušné orgány členského štátu odmietli v súlade s vnútroštátnou právnou úpravou, ktorá stanovuje, že priezviská a mená osôb môžu byť v dokumentoch o osobnom stave tohto štátu prepísané len vo forme, ktorá je v súlade s pravidlami písania úradného štátneho jazyka, zmeniť zápis priezviska a mena osoby, takže sa toto priezvisko a meno musí prepísať len s použitím písmen štátneho jazyka, bez diakritických znamienok, ligatúr alebo akýchkoľvek iných grafických úprav písmen latinskej abecedy, ktoré sa používajú v iných jazykoch.
- 50 Tieto otázky sa vzťahujú na tri rôzne skutočnosti vo veci samej:
- žiadosť žalobkyne vo veci samej o zápis jej rodného priezviska a mena v rodnom a sobášnom liste vo forme, ktorá je v súlade s poľskými pravidlami písania, čo znamená použitie diakritických znamienok, ktoré sa v tomto jazyku používajú,
 - žiadosti žalobcov vo veci samej o zápis priezviska žalobcu vo veci samej, ktoré je pripojené k rodnému priezvisku žalobkyne vo veci samej a uvedené v sobášnom liste, vo forme, ktorá je v súlade s poľskými pravidlami písania, a
 - žiadosť žalobcu vo veci samej o zápis jeho mien v sobášnom liste vo forme, ktorá je v súlade s poľskými pravidlami písania.

Úvodné pripomienky o uplatniteľných ustanoveniach práva Únie

- 51 Na úvod treba preskúmať, či na rozdiel od tvrdení predovšetkým litovskej a českej vlády patrí situácia žalobkyne vo veci samej s ohľadom na dokumenty o osobnom stave vydané príslušnými litovskými orgánmi, ktoré sú predmetom sporu vo veci samej, do pôsobnosti práva Únie a najmä ustanovení Zmluvy týkajúcich sa občianstva Únie.
- 52 V prípade rodného listu litovská vláda najmä zdôrazňuje, že ide o dokument o osobnom stave, ktorý bol prvýkrát vydaný 14. júna 1977, t. j. dávno pred pristúpením Litovskej republiky k Únii. Podľa nej ide navyše o dokument vydaný litovskému štátnemu príslušníkovi príslušnými orgánmi tohto členského štátu. Situácia žalobkyne vo veci samej vo vzťahu k jej rodnému listu je teda výlučne vnútornou situáciou. Údajne preto žiadosť o zmenu tohto dokumentu podaná žalobkyňou vo veci samej nepatrí z hľadiska časovej ani vecnej pôsobnosti do pôsobnosti práva Únie a najmä ustanovení týkajúcich sa občianstva Únie.
- 53 Pokiaľ ide o uplatnenie ustanovení práva Únie v prejednávanej veci z hľadiska časovej pôsobnosti, treba uviesť, že konanie vo veci samej sa netýka uznania práv vyplývajúcich z práva Únie údajne nadobudnutých pred pristúpením Litovskej republiky a nadobudnutím platnosti ustanovení týkajúcich sa vo vzťahu k nej občianstva Únie. Táto vec sa týka tvrdenia o súčasnom diskriminačnom zaobchádzaní s občanom Únie alebo súčasnom uplatňovaní obmedzenia voči nemu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. júla 2002, D'Hoop, C-224/98, Zb. s. I-6191, bod 24).
- 54 Žalobkyňa vo veci samej totiž nežiada, aby bol jej rodný list zmenený s retroaktívnym účinkom, ale aby s cieľom uľahčenia jej voľného pohybu ako občianky Únie – žalobkyňa vo veci samej sa po uzavretí manželstva s poľským štátnym príslušníkom usadila

v Belgicku, kde sa jej narodil syn, ktorý má dvojité občianstvo, litovské a poľské – jej príslušné litovské orgány vydali rodný list, kde bude rodné priezvisko a meno uvedené vo forme, ktorá bude v súlade s poľskými pravidlami písania.

- 55 Súdny dvor už rozhodol, že ustanovenia týkajúce sa občianstva Únie sú uplatniteľné hneď po nadobudnutí platnosti. Preto je opodstatnené domnievať sa, že musia byť uplatniteľné na súčasné dôsledky skôr vzniknutých situácií (rozsudok D’Hoop, už citovaný, bod 25).
- 56 Z toho vyplýva, že žalobkyňou vo veci samej uvádzaná diskriminácia alebo obmedzenie, pokiaľ ide o odmietnutie zmeniť zápis jej rodného priezviska a mena na rodnom liste, môžu byť v zásade posúdené s ohľadom na ustanovenia článkov 18 ZFEÚ a 21 ZFEÚ.
- 57 Uplatnenie ustanovení týkajúcich sa občianstva Únie z hľadiska časovej pôsobnosti nie je otázne s ohľadom na žiadosť o zmenu sobášneho listu žalobcov vo veci samej vydaného 7. júla 2007.
- 58 Pokiaľ ide o otázku, či žiadosť o zmenu rodného a sobášneho listu žalobkyne vo veci samej zodpovedá výlučne vnútornej situácii, ktorá nepatrí do pôsobnosti práva Únie, pretože ide o dokumenty o osobnom stave osoby, ktoré sú jej vydané príslušnými orgánmi členského štátu pôvodu, treba uviesť, ako vyplýva z bodu 54 tohto rozsudku, že žalobkyňa vo veci samej, ktorá vykonala svoje právo na slobodný pohyb a pobyt vyplývajúce priamo z článku 21 ZFEÚ, si želá, aby boli tieto dokumenty zmenené a aby jej tak bol uľahčený výkon uvedeného práva. Svoju žiadosť zakladá najmä na článku 21 ZFEÚ, pričom poukazuje na ťažkosti spôsobené pri výkone týchto práv priznaných danými ustanoveniami tým, že musí používať dokumenty o osobnom stave,

v ktorých jej priezvisko a meno nie sú uvedené v poľskej forme, a preto nezobrazujú povahu jej vzťahu k žalobcovi vo veci samej, ako ani k jej synovi.

- 59 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa článku 20 ZFEÚ má každá osoba, ktorá má štátnu príslušnosť členského štátu, štatút občana Únie (pozri najmä rozsudky D’Hoop, už citovaný, bod 27, a z 8. marca 2011, Ruiz Zambrano, C-34/09, Zb. s. I-1177, bod 40). Žalobkyňa vo veci samej, ktorá má štátnu príslušnosť členského štátu Únie, má tento štatút.
- 60 Súdny dvor uznal dôležitosť, ktorú primárne právo priznáva štatútu občana Únie, pričom viackrát uviedol, že poslaním tohto štatútu je byť základným štatútom štátnych príslušníkov členských štátov (pozri rozsudky zo 17. septembra 2002, Baumbast a R, C-413/99, Zb. s. I-7091, bod 82; z 2. marca 2010, Rottmann, C-135/08, Zb. s. I-1449, body 43 a 56, ako aj Ruiz Zambrano, už citovaný, bod 41).
- 61 Tento štatút umožňuje, aby sa s tými príslušníkmi členských štátov, ktorí sa nachádzajú v rovnakej situácii, zaobchádzalo v rozsahu vecnej pôsobnosti Zmluvy bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť a bez toho, aby tým boli dotknuté výnimky, ktoré sú v tejto súvislosti výslovne stanovené, z právneho hľadiska rovnako (pozri najmä rozsudok z 20. septembra 2001, Grzelczyk, C-184/99, Zb. s. I-6193, bod 31).
- 62 Medzi situácie, ktoré spadajú do oblasti vecnej pôsobnosti práva Únie, patria prípady, ktoré sa týkajú uplatňovania základných slobôd zaručených Zmluvou, a najmä prípady uplatňovania voľného pohybu a pobytu na území členských štátov podľa článku 21 ZFEÚ (pozri rozsudky Grzelczyk, už citovaný, bod 33, a D’Hoop, už citovaný, bod 29).

- 63 Hoci pravidlá upravujúce zápis priezviska a mena osoby v dokumentoch o osobnom stave patria za súčasného stavu práva Únie do právomoci členských štátov, tieto štáty musia pri vykonávaní danej právomoci dodržiavať právo Únie a najmä ustanovenia Zmluvy týkajúce sa práva slobodne sa pohybovať a zdržiavať na území členských štátov, ktoré je priznané každému občanovi Únie (pozri v tomto zmysle rozsudky z 2. októbra 2003, García Avello, C-148/02, Zb. s. I-11613, body 25 a 26; zo 14. októbra 2008, Grunkin a Paul, C-353/06, Zb. s. I-7639, bod 16, ako aj z 22. decembra 2010, Sayn-Wittgenstein, C-208/09, Zb. s. I-13693, body 38 a 39).
- 64 Vo veci samej je nesporné, že obaja žalobcovia vo veci samej využili ako občania Únie svoju slobodu pohybovať sa a zdržiavať sa na území iných členských štátov, ako sú ich členské štáty pôvodu.
- 65 Keďže v článku 21 ZFEÚ nie je uvedené len právo slobodne sa pohybovať a zdržiavať sa na území členských štátov, ale aj, ako vyplýva z bodov 61 a 62 tohto rozsudku a ako Komisia uviedla vo svojich pripomienkach, zákaz akejkoľvek diskriminácie na základe štátnej príslušnosti, treba s ohľadom na toto ustanovenie preskúmať odmietnutie orgánov členského štátu zmeniť za okolností, ako sú tie v spore vo veci samej, dokumenty o osobnom stave.

O existencii obmedzenia voľného pohybu

- 66 Na úvod treba uviesť, že meno a priezvisko osoby sú základným prvkom jej identity a súkromného života, ktorých ochrana je zaručená článkom 7 Charty základných práv Európskej únie, ako aj článkom 8 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd podpísaného 4. novembra 1950 v Ríme. Hoci to článok 8 tohto dohovoru výslovne neuvádza, meno a priezvisko osoby sa ako prostriedok osobnej identifikácie a väzby na rodinu týka osobného a rodinného života tejto osoby (pozri najmä rozsudok Sayn-Wittgenstein, už citovaný, bod 52 a citovanú judikatúru).

- 67 S právom na voľný pohyb v rozsahu, v akom sa s občanom Únie musí vo všetkých členských štátoch zaobchádzať rovnako ako s ich vlastnými štátnymi príslušníkmi, ktorí sa nachádzajú v rovnakej situácii, je nezlučiteľné, aby sa s ním v členskom štáte, ktorého je štátnym príslušníkom, zaobchádzalo menej priaznivo ako v prípade, ak by nevyužil možnosti, ktoré mu ponúka Zmluva v oblasti voľného pohybu (rozsudok D'Hoop, už citovaný, bod 30).
- 68 Súdny dvor totiž už uviedol, že vnútroštátna právna úprava, ktorá niektorých štátnych príslušníkov znevýhodňuje len z toho dôvodu, že uplatnili svoje právo slobodne sa pohybovať a zdržiavať sa na území iného členského štátu, predstavuje obmedzenie slobôd, ktoré sú v článku 21 ods. 1 ZFEÚ priznané každému občanovi Únie (pozri najmä rozsudky Grunkin a Paul, už citovaný, bod 21, ako aj Sayn-Wittgenstein, už citovaný, bod 53).
- 69 Po prvé, pokiaľ ide o žiadosť žalobkyne vo veci samej o zmenu jej mena a rodného priezviska v rodnom a sobášnom liste vydaných Matričným úradom mesta Vilnius, treba uviesť, že ak sa občan Únie premiestni do iného členského štátu a následne uzavrie manželstvo s príslušníkom tohto iného členského štátu, okolnosť, že priezvisko občana, ktoré mal pred uzavretím manželstva, a jeho meno môžu byť zmenené a prepísané do dokumentov o osobnom stave štátu pôvodu daného občana, s ktorým uzavrel manželstvo, len s použitím písmen tohto členského štátu, nemôže predstavovať menej priaznivé zaobchádzanie ako v prípade, ak by nevyužil možnosti, ktoré mu ponúka Zmluva v oblasti voľného pohybu.

- 70 Preto neexistencia takého práva nemôže odradiť občana Únie od výkonu jeho práv na voľný pohyb, ktoré mu priznáva článok 21 ZFEÚ, čiže v danom rozsahu nepredstavuje obmedzenie. Vo všetkých dokumentoch, ktoré boli žalobkyni vo veci samej vydané príslušnými litovskými orgánmi a ktoré sú predmetom žaloby vo veci samej, je totiž meno a rodné priezvisko, ako boli zaznamenané pri narodení, prepísané rovnako, takže nedošlo k obmedzeniu výkonu daných práv.
- 71 Z uvedeného vyplýva, že článok 21 ZFEÚ nebráni tomu, aby príslušné orgány členského štátu odmietli v súlade s vnútroštátnou právnou úpravou, ktorá stanovuje, že priezviská a mená osôb môžu byť v dokumentoch o osobnom stave tohto štátu prepísané len vo forme, ktorá je v súlade s pravidlami písania úradného štátneho jazyka, zmeniť zápis priezviska niektorého z jeho štátnych príslušníkov, ktoré mal pred uzavretím manželstva, ako aj jeho meno, ak toto priezvisko alebo meno boli zaznamenané pri jeho narodení v súlade s danou právnou úpravou.
- 72 Po druhé, čo sa týka žiadostí žalobcov vo veci samej o vykonanie zmeny s ohľadom na pripojenie priezviska manžela k rodnému priezvisku žalobkyne vo veci samej v sobášnom liste, treba pripomenúť, že toto pripojenie sa vykonalo na základe výslovnej žiadosti žalobcov vo veci samej v súlade s platnou litovskou právnou úpravou.
- 73 Pri viacerých úkonoch každodenného života tak vo verejnej, ako aj súkromnej oblasti sa vyžaduje predložiť doklad o vlastnej totožnosti a okrem toho, pokiaľ ide o rodinu, dôkaz o charaktere rodinných vzťahov existujúcich medzi jednotlivými jej členmi. Manželský pár občanov Únie, akým je pár vo veci samej, ktorý sa usadil a pracuje v inom členskom štáte, ako sú ich členské štáty pôvodu, musí byť schopný v súlade s ustanoveniami smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS)

1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Ú. v. EÚ L 158, s. 77, a korigendá Ú. v. EÚ L 229, 2004, s. 35, Ú. v. EÚ L 197, 2005, s. 34, ako aj Ú. v. EÚ L 204, 2007, s. 28; Mim. vyd. 05/005, s. 46), preukázať vzťah existujúci medzi nimi.

74 Isteže rôzne spôsoby zápisu mena a rodného priezviska žalobkyne vo veci samej v dokumentoch o osobnom stave vydaných litovskými a poľskými orgánmi vyplývajú z jej slobodnej voľby a samy osebe nepredstavujú obmedzenie jej práva na voľný pohyb a pobyt. Nemožno však ani vylúčiť, že okolnosť, že priezvisko manžela bude v sobášnom liste pripojené k rodnému priezvisku žalobkyne vo forme, ktorá nezodpovedá jeho priezvisku, ako bolo zaznamenané v jeho členskom štáte pôvodu, ale navyše ani priezvisku, ako bude žalobcovi vo veci samej prepísané do toho istého sobášneho listu, by mohla spôsobiť dotknutým osobám ťažkosti.

75 Ťažkosti totiž môžu byť spôsobené rozdielmi v spôsobe zápisu toho istého priezviska, ktorý sa uplatňuje na dve osoby manželského páru (pozri v tomto zmysle rozsudky Garcia Avello, už citovaný, bod 36, ako aj Sayn-Wittgenstein, už citovaný, body 55 a 66).

76 Podľa judikatúry Súdneho dvora však na to, aby odmietnutie zmeny spoločného priezviska žalobcov vo veci samej predstavovalo obmedzenie slobôd priznaných článkom 21 ZFEÚ, musí podľa spornej vnútroštátnej právnej úpravy priniesť dotknutým osobám „vážne ťažkosti“ správneho, profesionálneho a súkromného charakteru (pozri v tomto zmysle rozsudky Garcia Avello, už citovaný, bod 36; Grunkin a Paul, už citovaný, body 23 až 28, ako aj Sayn-Wittgenstein, už citovaný, body 67, 69 a 70).

- 77 Vnútroštátnemu súdu teda prináleží rozhodnúť, či existuje v prípade rodiny, akou je rodina žalobcov vo veci samej, konkrétne riziko, že budú musieť z dôvodu odmietnutia zmeny písmena „V“ na „W“ pri zápise priezviska jedného z členov tejto rodiny príslušnými orgánmi rozptyľovať pochybnosti, pokiaľ ide o ich vlastnú totožnosť, ako aj autenticitu dokumentov, ktoré predložia. Ak za okolností vo veci samej dané zamietnutie spôsobuje možnosť, že je spochybnená pravdivosť údajov uvedených v dokumentoch, ako aj identita tejto rodiny a vzťah, ktorý existuje medzi jej členmi, môže to mať vážne dôsledky okrem iného aj na výkon práva na pobyt, ktoré vyplýva priamo z článku 21 ZFEÚ (pozri tiež v tomto zmysle rozsudky Garcia Avello, už citovaný, bod 36, a Sayn-Wittgenstein, už citovaný, body 55 a 66 až 70).
- 78 Vnútroštátnemu súdu teda prináleží rozhodnúť, či odmietnutie príslušných orgánov členského štátu vykonané v súlade s vnútroštátnou právnou úpravou zmeniť sobášny list manželov, ktorí sú občanmi Únie a žiadajú, aby spoločné priezvisko oboch partnerov bolo prepísané jednak rovnako a jednak vo forme zodpovedajúcej pravidlám písania uplatňovaným v členskom štáte pôvodu partnera, o ktorého priezvisko ide, môže spôsobiť dotknutým osobám vážne ťažkosti správneho, profesionálneho a súkromného charakteru. Ak to tak je, ide o obmedzenie slobôd, ktoré sú v článku 21 ZFEÚ priznané každému občanovi Únie.
- 79 Po tretie, pokiaľ ide o žiadosť žalobcu vo veci samej o zápis jeho mien v sobášnom liste vydanom Matričným úradom mesta Vilnius vo forme, ktorá je v súlade s poľskými pravidlami písania, t. j. „Łukasz Paweł“, treba pripomenúť, že tieto mená boli prepísané v danom sobášnom liste vo forme „Łukasz Paweł“. Rozdiel medzi vyššie uvedenými zápsmi spočíval vo vynechaní diakritických znamienok, ktoré sa v litovskom jazyku nepoužívajú.

80 V tejto súvislosti žalobca vo veci samej a poľská vláda tvrdia, že akákoľvek zmena pôvodného pravopisu mena a priezviska osoby, ktoré sú uvedené v dokumentoch o osobnom stave vydaných orgánmi členského štátu jej pôvodu, orgánmi niektorého členského štátu môže mať škodlivé dôsledky bez ohľadu na to, či zmena spočíva v novom zápise dotknutého mena alebo priezviska, alebo bola spôsobená len odstránením diakritických znamienok z tohto mena alebo priezviska. Môže sa tak totiž zmeniť spôsob vyslovovania tohto mena alebo priezviska, pričom odstránenie diakritického znamienka môže v určitých prípadoch viesť k vytvoreniu nového mena.

81 Ako však uviedol generálny advokát v bode 96 svojich návrhov, pri veľkom množstve činností každodenného života sa diakritické znamienka často vynechávajú z technických dôvodov, akými sú objektívne obmedzenia vyplývajúce z niektorých počítačových systémov. Navyše osoba, ktorá neovláda cudzí jazyk, často nepozná význam diakritických znamienok a ani si ich nevšíma. Je preto málo pravdepodobné, aby samotné vynechanie takých znamienok mohlo spôsobiť dotknutej osobe vážne ťažkosti v zmysle judikatúry uvedenej v bode 76 tohto rozsudku tak, že by vznikali pochybnosti s ohľadom na jej identitu či autentickosť dokumentov predkladaných danou osobou, alebo pravdivosť v nich uvedených údajov.

82 Z toho vyplýva, že odmietnutie príslušných orgánov členského štátu vykonané v súlade s platnou právnou úpravou zmeniť sobášny list občana Únie, ktorý je príslušníkom iného členského štátu, spôsobom, aby jeho mená boli prepísané v tomto liste s takými diakritickými znamienkami, ako sú tie, ktoré boli uvedené v dokumentoch o osobnom stave vydaných členským štátom jeho pôvodu, a vo forme, ktorá je v súlade s pravidlami písania úradného štátneho jazyka jeho štátu, nepredstavuje v situácii, ako je tá vo veci samej, obmedzenie slobôd, ktoré sú v článku 21 ZFEÚ priznané každému občanovi Únie.

O existencii odôvodnenia obmedzenia slobody pohybu a pobytu občanov Únie

- 83 Ak vnútroštátny súd dospeje k záveru, že odmietnutie zmeny spoločného priezviska žalobcov vo veci samej predstavuje obmedzenie článku 21 ZFEÚ, treba pripomenúť, že v súlade s ustálenou judikatúrou je obmedzenie voľného pohybu odôvodnené len vtedy, ak sa zakladá na objektívnych hľadiskách a je primerané cieľu, ktorý legitímne sleduje vnútroštátne právo (pozri najmä rozsudky Grunkin a Paul, už citovaný, bod 29, ako aj Sayn-Wittgenstein, už citovaný, bod 81).
- 84 Podľa tvrdení viacerých vlád, ktoré Súdnemu dvoru predložili svoje pripomienky, členský štát môže legitímne dbať o ochranu úradného štátneho jazyka na účely ochrany národnej jednoty a zachovania sociálnej súdržnosti. Litovská vláda najmä zdôrazňuje, že litovský jazyk predstavuje ústavnú hodnotu, ktorá zachováva národnú identitu, prispieva k súdržnosti občanov, zabezpečuje prejav štátnej zvrchovanosti, nedeliteľnosť štátu, ako aj správne fungovanie štátnych a regionálnych orgánov.
- 85 V tejto súvislosti treba uviesť, že ustanovenia práva Únie nebránia prijatiu takej politiky, ktorá má za cieľ ochranu a podporu jazyka členského štátu, ktorý je štátnym jazykom a zároveň aj prvým úradným jazykom (pozri rozsudok z 28. novembra 1989, Groener, C-379/87, Zb. s. 3967, bod 19).
- 86 V súlade s ustanoveniami článku 3 ods. 3 štvrtého pododseku ZEÚ, ako aj článku 22 Charty základných práv Európskej únie totiž Únia rešpektuje svoju bohatú kultúrnu a jazykovú rozmanitosť. Podľa článku 4 ods. 2 ZEÚ Únia rešpektuje aj národnú identitu jej členských štátov, ktorej súčasťou je aj ochrana úradného štátneho jazyka.

- 87 Z toho vyplýva, že cieľ sledovaný právnou úpravou, ako je tá vo veci samej, ktorá má chrániť úradný štátny jazyk tým, že nariaďuje používať pravidlá písania podľa tohto jazyka, predstavuje v zásade legitímny cieľ, ktorý môže odôvodniť obmedzenie práv na voľný pohyb a pobyt stanovených v článku 21 ZFEÚ a môže byť zohľadnený pri vyvážení legitímnych záujmov a uvedených práv priznaných právom Únie.
- 88 Opatrenia obmedzujúce základnú slobodu, ako je tá stanovená v článku 21 ZFEÚ, však môžu byť odôvodnené objektívnymi hľadiskami len vtedy, ak sú nevyhnutné na ochranu záujmov, ktoré majú zaistiť, a len v rozsahu, v akom tieto ciele nemôžu byť dosiahnuté menej obmedzujúcimi opatreniami (pozri rozsudok Sayn-Wittgenstein, už citovaný, bod 90 a citovanú judikatúru).
- 89 Ako vyplýva z bodu 66 tohto rozsudku, priezvisko osoby je základným prvkom jej identity a súkromného života, ktorých ochrana je zaručená článkom 7 Charty základných práv Európskej únie, ako aj článkom 8 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- 90 Navyše v rámci práva Únie už bola uznaná dôležitosť zabezpečenia ochrany rodinného života občanov Únie, aby sa odstránili prekážky výkonu základných práv zaručených Zmluvou (pozri rozsudok z 29. apríla 2004, Orfanopoulos a Oliveri, C-482/01 a C-493/01, Zb. s. I-5257, bod 98).
- 91 Ak sa preukáže, že odmietnutie zmeny spoločného priezviska manželského páru občanov Únie, o ktorý ide vo veci samej, spôsobí tomuto páru alebo ich rodine vážne ťažkosti správneho, profesionálneho a súkromného charakteru, vnútroštátny súd bude musieť rozhodnúť, či také zamietnutie zachováva spravodlivú rovnováhu medzi existujúcimi záujmami, t. j. na jednej strane právom žalobcov vo veci samej

na rešpektovanie ich súkromného a rodinného života a na druhej strane legitímnou ochranou svojho úradného štátneho jazyka a tradícií dotknutým členským štátom.

- 92 Pokiaľ ide o zmenu poľského priezviska „Wardyn“ na „Vardyn“ v sobášnom liste, neprimeranosť odmietnutia žiadostí o zmenu, ktoré na tieto účely podali žalobcovia vo veci samej, Matričným úradom mesta Vilnius môže prípadne vyplývať zo skutočnosti, že tento úrad v tom istom liste prepísal, pokiaľ ide o žalobcu vo veci samej, dané priezvisko v súlade s príslušnými poľskými pravidlami písania.
- 93 Okrem toho treba uviesť, že podľa informácií poskytnutých Súdnu dvoru môžu byť v Litve priezviská štátnych príslušníkov iných členských štátov prepísané s použitím písmen latinskej abecedy, ktoré v litovskej abecede neexistujú. Okolnosť, že v sobášnom liste priezvisko žalobcu vo veci samej začína na písmeno „W“, ktoré neexistuje v litovskej abecede, je toho len dôkazom.
- 94 Vzhľadom na vyššie uvedené treba na tretiu a štvrtú otázku odpovedať tak, že článok 21 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že:

— nebráni tomu, aby príslušné orgány členského štátu odmietli v súlade s vnútroštátnou právnou úpravou, ktorá stanovuje, že priezvisko a mená osôb môžu byť v dokumentoch o osobnom stave tohto štátu prepísané len vo forme, ktorá je v súlade s pravidlami písania úradného štátneho jazyka, zmeniť v rodnom a sobášnom liste niektorého z jeho štátnych príslušníkov zápis priezviska a mena v súlade s pravidlami písania jazyka iného členského štátu,

- nebráni tomu, aby príslušné orgány členského štátu odmietli za takých okolností, ako sú tie v spore vo veci samej, a v súlade s tou istou právnou úpravou zmeniť spoločné priezvisko manželského páru občanov Únie, ktoré je zapísané v dokumentoch o osobnom stave vydaných členským štátom pôvodu jedného z týchto občanov vo forme, ktorá je v súlade s pravidlami písania daného štátu pôvodu, pod podmienkou, že toto odmietnutie nespôsobí uvedeným občanom Únie vážne ťažkosti správneho, profesionálneho a súkromného charakteru, o čom však prináleží rozhodnúť vnútroštátnemu súdu. Ak sa ukáže, že ide o taký prípad, vnútroštátnemu súdu tiež prináleží overiť, či odmietnutie zmeny zápisu je nevyhnutné na ochranu záujmov, ktoré má vnútroštátna právna úprava chrániť, a je primerané vzhľadom na legitímne sledovaný cieľ,

- nebráni tomu, aby príslušné orgány členského štátu odmietli za takých okolností, ako sú tie v spore vo veci samej, a v súlade s tou istou právnou úpravou zmeniť sobášny list občana Únie, ktorý je príslušníkom iného členského štátu tak, aby jeho mená boli v tomto liste prepísané s takými diakritickými znamienkami, ako sú tie, ktoré boli uvedené v dokumentoch o osobnom stave vydaných členským štátom jeho pôvodu, a vo forme, ktorá je v súlade s pravidlami písania úradného štátneho jazyka štátu jeho pôvodu.

O trovách

- ⁹⁵ Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnyim dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

1. **Vnútroštátna právna úprava, ktorá stanovuje, že priezviská a mená osôb môžu byť v dokumentoch o osobnom stave tohto štátu prepísané len vo forme, ktorá je v súlade s pravidlami písania úradného štátneho jazyka, sa týka situácie, ktorá nepatrí do pôsobnosti smernice Rady 2000/43/ES z 29. júna 2000, ktorou sa zavádza zásada rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na rasový alebo etnický pôvod.**

2. **Článok 21 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že:**
 - **nebráni tomu, aby príslušné orgány členského štátu odmietli v súlade s vnútroštátnou právnou úpravou, ktorá stanovuje, že priezvisko a mená osoby môžu byť v dokumentoch o osobnom stave tohto štátu prepísané len vo forme, ktorá je v súlade s pravidlami písania úradného štátneho jazyka, zmeniť v rodnom a sobášnom liste niektorého z jeho štátnych príslušníkov zápis priezviska a mena v súlade s pravidlami písania jazyka iného členského štátu,**

 - **nebráni tomu, aby príslušné orgány členského štátu odmietli za takých okolností, ako sú tie v spore vo veci samej, a v súlade s tou istou právnou úpravou zmeniť spoločné priezvisko manželského páru občanov Únie, ktoré je zapísané v dokumentoch o osobnom stave vydaných členským štátom pôvodu jedného z týchto občanov vo forme, ktorá je v súlade s pravidlami písania daného štátu pôvodu, pod podmienkou, že toto odmietnutie nespôsobí uvedeným občanom Únie vážne ťažkosti správneho, profesionálneho a súkromného charakteru, o čom však prináleží rozhodnúť vnútroštátnemu súdu. Ak sa ukáže, že ide o taký prípad, vnútroštátnemu súdu tiež prináleží overiť, či odmietnutie zmeny zápisu je nevyhnutné**

na ochranu záujmov, ktoré má vnútroštátna právna úprava chrániť, a je primerané vzhľadom na legitímne sledovaný cieľ,

- **nebráni tomu, aby príslušné orgány členského štátu odmietli za takých okolností, ako sú tie v spore vo veci samej, a v súlade s tou istou právnou úpravou zmeniť sobášny list občana Únie, ktorý je príslušníkom iného členského štátu tak, aby jeho mená boli v tomto liste prepísané s takými diakritickými znamienkami, ako sú tie, ktoré boli uvedené v dokumentoch o osobnom stave vydaných členským štátom jeho pôvodu, a vo forme, ktorá je v súlade s pravidlami písania úradného štátneho jazyka štátu jeho pôvodu.**

Podpisy